

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cismădiei 3.

Se prenumere și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La

Abonament lunar

pentru Septembrie st. v.

— cu prețurile din capul foii —

invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Ultimul nostru cuvânt.

Nici când nu ni s'a impus mai mult ca în momentele de față convingerea, că este lucru și greu și nemulțumitor a spune adevărul fără rezervă și fără considerație în dreapta și în stânga.

Oamenii sînt cu multi slăbiciuni și multe sînt interesele mai mici și mai mari, de care dacă te atingi, ai făcut un lucru care displace.

Însă datorită presei independente este mai presus de toate să descopere și să se opună slăbiciunilor, și să se opună chiar și intereselor de ordine inferioră, dacă toate acestea stau în calea intereselor mari și generale ale dezvoltării și înaintării noastre.

Ear' noi, care nu servim pe nimenea în particular, care nu facem hățărul nimenuia, noi ținem mai presus de toate la independența noastră, care singură ne dă rațiunea, de a fi în viața noastră publică. Drept aceea ținem de cea mai cordială datorită a noastră să profesăm înainte de toate cultul adevărului și al sincerității, să expunem lucrurile, care ne vin la cunoștință, așa cum sînt și să nu ne temem a trage din ele conclusionile, care ni se par naturale și adevărate, nici chiar atunci, când pentru moment s'ar părè, că constatările noastre ar pute să vatem nimbul nostru național în ochii noștri și ai străinilor.

Scim că prin această procedură producem mult sînge rîu și cauzăm multe suferințe. Vedem și ne doare că așa este, dar' n'avem ce face.

Este greu a te opune curentelor înrădăcinate de decii de ani. Dacă însă credința noastră este, că trebuie să ne opunem, o vom face fără a ne teme nici de bănueli nedrepte, nici de insinuări perfide și de rea credință, nici de ura sau mânia oamenilor, pe care li genăm.

Sîntem în al cincilea an al activității noastre. Totdeauna am fost deschiși la inimă și la vorbă, întreaga noastră lucrare s'a desfășurat în vederea publicului întreg, căci nu voim să fim considerați de altceva, decât de publiciști nepreocupați pentru nimenea și contra nimenuia, nu lucrăm pe alte terene decât în coloanele „Tribunei“, n'am

umblat și nu umblăm după nici un fel de influență, după nici un fel de putere, decât aceea, care ni se cuvine ca organ național de publicitate.

Totdeauna am fost și sîntem conșcși, că avem să întîmpinăm multe greutăți în activitatea noastră, dar' totdeauna am avut și firma convingere, că mai curînd sau mai tîrziu se va vedea, că a fost necesară și de bun efect lucrarea noastră supărătoare pentru moment.

Avem mîngăierea, că din zi în zi mai mult aflăm recunoștința publicului, pe care îl servim. Avem după noi o pleiadă frumoasă de aderenți, compusă din cele mai sănătoase și mai independente elemente ale poporului nostru, ear' numărul acelora, care ne susțin și ne încurajază, crește mereu, prelîngă toate opiniile fără păreche de obrăncie, care s'au făcut pentru a ne discredită.

Ear' aceasta este o dovadă pentru noi, că bine am făcut ce am făcut până acum. Este un semn, că sîntem datori a urma și pe viitor pe calea croită, pe care fără respect la confesiuni, interese locale și personale, avem să servim cu sinceritate interesele întregului popor din monarhia austro-ungară.

În această mare și grea lucrare a noastră este lucru natural, că precum și noi sîntem siliți să combatem multe și să ne opunem la multe, astfel și noi să fim combătuți și să întîmpinăm opoziție.

Nu mai cât cum sîntem combătuți și ce fel de opoziție întîmpinăm?

Ne vom încerca a ilustra aceasta, dîndu-ne în toată obiectivitatea seama despre o cestiune publică a noastră, care de present este cea mai agitată între toate:

Înțelegem cestiunea școlii de fete a „Asociațiunii transilvane“.

Cu multe jertfe s'a întemeiat această școală, a cărei imperioasă necesitate nici un Român, care pricepe ce va să dîcă creșterea națională, nu o va tăgădui. Era în adevăr timpul extrem, că să avem și noi cel puțin un institut, în care copilele noastre să învețe în limba lor proprie.

Ei bine, școala s'a înființat și s'a pus în lucrare.

Abia însă a funcționat un an de zile și a trebuit să treacă printr'un stadiu de febră, care foarte ușor putea să-i fie stricicios.

Și aceasta pe când institutul era încă întru toate neconsolidat, pe când nimic nu ajunsesse la stabilitate.

Corpul didactic, deși întreg numai provisor, a demisionat, pentru-ca în

locul lui să vină altul, care încă va trebui să fie mai multă vreme provisor; de altă parte scie toată lumea, că „Asociațiunea transilvană“, care susține această școală, și-a scesat toate fondurile, ba mai are pe deasupra și datorii și până astăzi, și cine scie încă până când este silită să susțină școala cu credite, cu conto-curente pe la bănci — un lucru, care noi nu scim să se mai întîmple undeva.

Și ce e mai trist; nu sînt nici decum prospecte, că lucrurile se vor schimba în curînd spre bine. Pentru-că factorul principal, care se recere pentru înaintarea școlii, adică elevetele, s'au prezentat — cel puțin în cei dîntâi doi ani și probabil și în acesta — în număr prea mic. Până când nu vor fi cel puțin 60 elevete interne, cu toate opiniile, cu toate colectele benevole etc., deficitul și datoria vor fi legate de unica noastră școală de fete — spre rușinea neamului românesc.

Dar' cu taxele, care se susțin astăzi la școală, n'au de unde veni atâtea elevete câte trebuiesc. Anul dîntâiu au fost 23 interne, anul al doilea, în însuflețirea generală după succesele celui dîntâiu, s'a urcat numărul la 42, în acesta, bun e D-șeu, dar' noi, care cunoaștem lucrurile, nu putem crede că vor fi mai multe ca în cel trecut. Și este sau necunoștință de cauză sau perfidie, când se susține că nu vin elevete, pentru-că se face de oare-undeve agitație în contra școlii. Nu este adevărat. Nu vin elevete pentru-că părinții români numai impunîndu-și jertfe extraordinare pot să supoarte speșele, care se recer în institutul românesc. Scim că cea mai mare parte din ei jertfesc bucurios, dar' scim și aceea, că mulți ar jertfi, dar' n'au de unde. Nu se ia nimenea după vorbe, dacă în adevăr s'au grăit cândva vorbe reuivoare pentru școală, ci își face fiecare socoteala, și dacă vede că e prea scump, rămîne acasă sau își duce copilele la alte școlii mai ieftine.

Ei bine, abstrăgînd că un institut creat în chipul cum s'a creat institutul „Asociațiunii“, n'ar fi permis să fie întocmit numai pentru cei privilegiați cu avere, ci ar trebui să fie institut național și ca atare accesibil pentru majoritatea publicului nostru, părărea noastră este, că dacă speșele ar fi mai mici, chiar în interesul lui ar fi, căci ar pute veni elevete cu mult mai multe decum vin acum.

Părărea noastră este mai departe, că s'ar pute ușor scări speșele, dacă numai întru-cîtva am fi mai puțin pretențioși decum sîntem în adevăr.

Ar pute să fie trailul mai simplu, musica mai ieftină, uniformele mai mo-

deste, s'ar pute face reduceri în multe, dacă ar exista intențiunea să se facă.

Recapitulînd șicem, ceea-ce am șis și cu alte ocașuni: Dacă ar fi institutul nostru stabil în ceea-ce priveșce personalul, dacă ar scăpa „Asociațiunea“ de datorile, care le-a făcut și le face pentru el, și dacă reducîndu-se speșele de întreținere, ar veni mai multe elevete decum au venit până acum, viitorul lui ar fi garantat.

Cât pentru stabilitatea corpului didactic încă ne-am dat mai demult părărea noastră: Pună-se în frunte un director cu încredere și cu autoritate, lîngă el o directoră cultă, casnică și inteligentă, și învătători, despre care se poate presupune, că vor pute și vor voi să facă datorința. Atăta însă s'a făcut și în trecut și acum, dar' nu este de ajuns. Se mai recere și aceea, ca învătătorii să fie numai învătători, adică alteceva să nu se mai pretînda dela ei. Se mai recere ca corpul didactic să-și aibă independența sa, să fie scutit de ingerențe, care nu voeșce să le simță, să fie cruțat chiar și din partea „Asociațiunii“ de birocrașimul, care a fost obișnuit până acum. Să nu-și închipească comitetul „Asociațiunii“, că dela masa verde va pute conduce școala mai bine decăt colegiul învătătoresc, nici aceea, că își va perde aureola de corp matur și autoritatea de proprietar, dacă nu va schimba căte ceva în tot ce hotărășce colegiul învătătoresc. Să nu se erigeze în principiu, că sînt binefăcătoare influențele externe în institut. Bună-oară că cocoanele au să se mestece, să deș sfaturi etc. etc. N'au să se mestece. Acolo este director, acolo este directoră, acolo sînt învătătorii, care scie ei ce să facă, ear' dacă nu scie, toate sfaturile și toate ingerențele din lume nu sînt de nici un folos.

Întrebăm acum: scind noi sau creșînd cel puțin, că toate acestea așa sînt, n'a fost datorința noastră ca să le punem în vederea publicului? Și dacă le-am pus, nu este sau stupiditate sau mișelie din partea acelora, care ne insinuă, că sîntem dușmanii școlii, că umblăm să o nimicim, că o denunțăm Ungurilor și mai scie D-șeu căte de acestea?

Este și stupiditate și mișelie. E stupid lucru a spune astăzi Românilor, care ne-au vedut lucrînd de 5 ani de zile, că noi denunțăm o cauză românească Ungurilor. E însă mișelie, când se lucră chiar pentru a face pe naivi să creadă, că noi sîntem capabili de așa ceva.

Mai în zilele trecute a apărut în „Pesti Napló“ o corespondență de aici din Sibiu, în care anume se susțin lu-

creri, potrivite de a scoate pe Români din sîrit: Se dîce anume, că la școala de fete s'a pus cestiunea confesională, au apucat greco-orientalii deasupra și copilele greco-catolicilor n'au ce mai căuta acolo. Noi scim că aceasta, până acum cel puțin, nu este adevărat. Se dîce mai departe, că învătătorii aplicați n'au avut nici calificațiunea pentru școlile populare, că sînt nise mediocrități, cărora părinții nu-și pot încredința copilele, și așa institutul are să rămînă pustiu. Scim și scie toată lumea, că nici aceasta nu este adevărat.

Ar pute cineva crede, că noi sîntem insinuați a fi pus la cale aceasta corespondență? Nu se dîce tocmai, că noi am trimis-o direct spre publicare, căci lumea scie bine, că noi nu avem ce căuta pe la d'al de „Pesti Napló“, pe unde nu noi, ci alții au mai umblat căte odată.

Se dîce însă chiar în foi, pe care noi le ținem în adevăr naționale, că prin aceea, că am pus în discuție cestiunea școlii de fete, am atras atențiunea presei maghiare și a Maghiarilor, și că dela noi oare-cum își iau informațiunile.

Fie-ne permis a dîce, că aceasta este o naivitate. De o parte pentru-că n'are să ne pese ce dîce foile maghiare, de alta pentru-că nu dela noi, care n'am afirmat nici odată cele dîșe de „Pesti Napló“, ci de aici din Sibiu în formă de corespondență s'au dus acele informațiuni. Și aici este mișelie cea mare. Se calculează la prostia oamenilor, se presupune, că vedînd Românii foile maghiare ocupându-se în public de afacerea școlii, ne vor desavua pe noi, care încă ne-am ținut de datorința a o discuta.

Este mișelie aceasta, precum mișelie este a susține, că noi voim să nimicim școala. Au fost cățiva dintre amicii noștri părtași la întemeierea și organizarea școlii. S'au retras însă pe rînd cu toții, când au vedut, că nu pot să conlucre cu ceialalți factori, care sînt de alte păreri. Așa nu lucră oamenii, care voeș să nimicească. Am făcut loc altora, tocmai pentru-ca să poată lucra în conțelegere cu toții, tocmai pentru-ca prin frecări și conflicte institutul să nu sufere.

Vom fi cei dîntâi, care ne vom bucura, când vom pute să șicem, că institutul nostru este asigurat și că treburile lui merg bine. Dar' până acum n'am putut-o șice, ci din contră a trebuit și trebuie să fim plini de îngrijire, căci nici cu cel mai mare optimism nu se poate prevedea, că va fi bine pe viitor. Îngrijirea aceasta ne-am exprimat-o și am cercat să gășim scăderile, care mai ales ar trebui vindecate. Și ce rîșpuns primim din toate părțile? Dl Baritiu în „Transilvania“ ne

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Feciorii marchizei.

Cu înaltele, sale ferestri dînd spre strada Varenne, cu scările sale de peatră și tavanurile sale emfatic, hotelul tăcut părea nelocuit. Trei oameni ședeau într'un salon din catul dîntâiu, se priviau fără a scoate nici un cuvînt. Erau marchizul, comitele și vicomtele.

Ei așteptau sfișitul consultațiunii.

Dintr'un moment într'altul vor scî din gura autorisată a somitășilor medicale, dacă mai aveau de ținut mult încă pe Gabriella-Anna, marchiză de Guébrianges, mama lor, veduva marchizului Hercule de Guébrianges.

Dl marchiz era înalt și subțire, cu un obraz cu trăsuri perfect de corecte, dar' nepricepute. Se ghicia, că n'are decăt treideci de ani. Părul sau peptenat cu artă, nepuțînd fi preste tot deodată, lăsa să se vadă printre fire pelea capului. El purta monoclu: un simplu geam rotund în ochiul stîng, fără legătură sau cordon. Cădînd de pe cal își rupse un picior; monocluul însă nu i-se mișcase. Mulți vorbeau despre acest fapt de necrețut.

Dl comite, mai roșcat la față decăt frateșeu mai mare, ducea cu mai puțină plictiseală cei douăzeci-și-trei de ani ai sei. Mus-

tățile sale roșii, rîșboinice în arangeamentul lor, indicau o natură spontanee, ardinte a se pleca; părea cel mai inteligent.

Cel mai mic, dl vicomte, de abia la începutul anului al douădecilea, părea foarte bîtrîn. Sbrăciturile sale pe masca-i brună se încrușșiau cu o crudă precocitate. Era de o slăbiciune spăimîntătoare, sdrobot de o tusă ce-i eșia din fundul peptului seu strîmt, cu gura strîmbă, cu capul pe spate și cu nise plăci violete pe obraz.

Ușa se deschise și patru domni decorați apărură în șir, ținînd în mîna marile lor pâlării. Ei ședură. Moșul, decanul, specialistul, acela pe care ceialalți îl ascultau vorbind și mișcîndu-se, se exprimă cu gravitate, cîntărindu-și cuvintele ca și un predicator. El făcî istoricul boalei, se întinse asupra ulcerățiunilor părții inferioare a exofagului, alunecă asupra atrofiei probabile a rinichilor, și-și resumă toate conclusionile sale „din punctul de vedere medical curat“.

Colegii sei detără din cap în semn de aprobare. Când isprăvi, se sculă cu fața contractată și scoase un suspin. Apoi întorcîndu-se spre cei trei tineri cu lacrimi în voce șise: „Domnilor, ori-căt de dureros ar fi pentru mine... sînteți oameni, nu este așa?... acesta e sfișitul“...

El adaugă, cu ochii spre cer într'un pios cuvînt, îndată împărțîșit de doctorii subalterni: „Afară numai dacă vre-o minune...“

Ușile se închiseră, și se auđi deja vorbindu-se tare în sală.

— „Vii spre mine?“

— „Cu neputință!“

— „Marți mergem la Palais-Royal împreună...“

Cei trei fii intrase în camera cu perdelele trase, foarte puțin luminată de un candelabru, și stăteau nemieșcați unul lîngă altul alături cu patul, în care era culcată mama lor pe spate, reculeasă într'o așteptare supremă.

Cel mai mare, care părea că vorbeșce pentru el și cei doi frați, șise:

— „Suferi mamă?“

Cu degetul arătător, subțire ca o sticlă, le făcî semn că nu, și brațul un moment ridicat recădî într'o nemieșcare de mîmie. Ea era galbină, uscată, cu nise pîr subțire și alb și cu o rază de bunătațe curgînd din ochii sei albaștri, care surideau în fundul orbitei sale astfel, ca și misetșii în fundul unui puț. O viață sacrificată, nefericită, suferită cu o resignațiune mare se cetia iute în acei ochi. Cu dîntii strîși ea respira căt mai puțin posibil în speranță de viață, nevoind a usa deodată puținul ce-i mai rămînea aci jos.

Marchizul întrebă: „Ne recunoșci?“

O șierătură abia auđită scăpă din buzele sale, acesta era șgomotul vorbei ei. Fiii aplecați stăteau cu urechia țintită. Vicomtele cu batista la gură își înăbușia tusa sa.

— „Copii mei“, murmură marchiza, o să mor... o simt.

Cel mai mare o înterupse cu o blîndeșă politicoasă: „Oh! mamă“. Ei ascultau cu ochii uscați, respectuoși și cu luare aminte.

Ea urmă: „Nu plîngeți... și rugați-vă mai bine pentru mine. Sînt o mamă rea, am făcut o greșeală mare... o crimă, de care cer iertare lui Dumnezeu. Înainte de a apără înaintea lui trebuie să mă spovedeșce vouă“.

Ea se oprî un minut și plecînd ochii în jos pentru a-i fi mai puțin rușine, urmă:

— „Am înșelat pe tatăl voștru... pe bunul voștru tată... Unul din voi nu e fiul lui... nu e fiul lui... Acesta... e...“

Ea se întoarse la o parte și muri fără-ca să isprăvească.

Ei eșiră în virful degetelor.

În odaia de alături ei ședură jos și marchizul luă cuvîntul puțin cam mișcat:

— „Am auđit trista mărturisire, pe care moartea n'a permis mamei noastre ca să o isprăvească. Departe de mine și de d-voastră, sînt sigur, că gîndul de a acusa pe aceea, care nu mai e. Acest secret, care ne-a fost descoperit numai pe jumătate, va rămîne între noi pentru veci. Lumea nu va bănuî nimic. Eată aceea-ce e stabilit în mod net. În ochii tuturor, eu, Jean, sînt tot marchizul, René, comitele, și Francisc, vicomtele de

Guébrianges. Dar' noi, care scim, că unul din noi are în vine un sînge străin, putem oare să stăm față în față într'o situațiune atît de incurată? Nepăsarea noastră voluntară nu ar fi oare vinovată? Nu e oare un interes comun de a risipi în limitele posibilului această îndoală, care apasă asupra nășerii noastre, chiar când ar trebui să se preschimbe în cea mai dureroasă siguranță pentru unul din noi? Ce dîceți?

— „Eu cred“, rîșpunde comitele René, că ai dreptate, și vicomtele e tot de părărea mea. Dacă n'ai fi șis nimic, frate, eram gata ca să exprim aceeași opiniune cu d-ta asupra loviturii ce ne isbeșce onoarea. Mi-ai luat înainte, nu aș fi vorbit sau gîndit mai bine, îți mulțumesc. Și pentru a vă da chiar aci dovadă de sinceritatea mea, dați-mi voe, cu toate-că trebuie să sufer, ca să fac să înceteze deodată turmentele d-voastră. Eu cred, că mama a voit să mă arete pe mine în dureroasa descoperire ce nu a avut puterea a o isprăvi. Mă explic. D-ta, Jean, cel mai mare dintre noi, venit în lume în anul, chiar în care se făc căsătoria tatălui cu mama noastră, numele d-tale nu putea să fie pronunțat. D-ta Francisc, cel mai mic, cel mai preferat dintre toți, ești născut numai după câteva luni dela moartea surorii noastre Berta, pe care mama a plîns-o șiva și noaptea. Nu poți așadar, fără a insulta memoria aceleia, care se odihneșce numai la cățiva pași de noi, ca să te

ia în zeflemea, pe străde se vorbește, că stăm în calea părinților ca să-i oprim a nu-și duce fetele în internat, sîntem timbrați de dușmani ai școlii și insinuați ca denunțanți, care fac treburile Ungurilor.

Toate acestea însă fără nici un temei și fără nici o dovadă. Ei poftim, așa sîntem noi combătuți, astfel de opoziție ni se face.

Cu toate acestea însă nu ne vom abate din calea noastră, ci vom rămâne cum trebuie să fim, adică totdeauna sinceri și totdeauna de bună credință, chiar și când vom fi siliți să constatăm lucruri de cele neplăcute.

O restricțiune însă tot ne vom impune. În afacerea școlii de fete a „Asociațiunii transilvane” acum pentru ultima oară am luat cuvîntul. Datorința de publicisti ne-am făcut-o. Publicul are elementele de judecată, rîndul se este să-și valideze voința și să ceară îndreptările, care le crede necesare.

Noi vom tăce, pentru-ca să se dovedească, că vocea noastră n'a fost spre stricăciune.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 30 August st. v.

În afacerea cu steagul maghiar din Brașov, d-nul primar al Brașovului Francisc Brennerberg a publicat în „Nemzet” o declarațiune, prin care reduce la adevărata lor valoare toate faimele ce s'au răspândit despre mandatul lui de oprire și despre interpelațiunea d-lui Dück în reprezentanța orașenească. În urma acestei declarațiuni „Nemzet” se simte și el îndemnat a spune, că împărtășirile d-lor colorate și exagerate, și de pe atunci nu se putea crede, ca lucrul să stee așa precum îl prezentaseră foile maghiare. Prin aceasta afacerea aceasta s'ar fi terminat, ear' moralul ei este: „Nu mai credeți celor-ce scriu prin foile maghiare”.

Desmințirile d-lor „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” ce le-am fost împărtășit deja în extras telegrafic, în privința schimbărilor în organizarea oficiilor imperiale germane, sună din cuvînt în cuvînt astfel:

Sesonul liniștit a precipitat în deosebite organe din Germania de Nord și de Sud faime, după care cancelarul imperiului ar avè de gînd să facă schimbări în ceea-ce privește organizarea oficiilor imperiale și în special despărțirea acelor de oficiul cancelarului imperiului. Toate aceste faime și apăsările ce li se fac nu sînt altceva, decît produsele unei fantasii, despre care în cercurile oficiale nici când nu a fost vorba și nici nu va fi. Sistemele politice și persoanele cunoscută ce aparțin stingei dietale, în al căror interes se răspîndește asemenea sciri tendențioase, au aspirat și mai înainte cu alte privilegii la singuratic ministerii imperiale și au preocupat consiliul federativ și „Reichstag”-ul cu consultarea asupra respectivelor dorințe. Aceleași îngrijiri, care s'au validat atunci nu numai din partea guvernelor federate, există încă și aji în deplina putere.

„Riforma” din Roma publică textul protestului Porții dela 16 Maiu 1881 în contra Franței în pri-

cređi copilul unei greșeli. Pe când eu... înțelegeți din cuvînt pe jumătate, sînt născut afară din Franța... atunci pe când dl de Guébranges era ambasador la Petersburg... Mama era frumoasă... avea numai douăzeci și opt de ani... curtență... în sfîrșit sînt eu, o simt, acela pe care-l voită să-l desemnez mama. Astfel îndeplinesc ultima ei voință, pe care n'a putut-o exprima. Acum aștept hotărîrea d-voastră.

Marchizul și vicomitul se apropiară unul de altul. Marchizul se sculă și cu un ton rece curtenitor dîse:

— „Domnule, frate-meu și eu îți mulțumim de franchețe ce ai avut. Pentru toți, afară de noi, rămîi comite de Guébranges. Numai nu vom mai sta împreună. Când pleci?”

Surprins, comitele răspunse:

— „După înmormîntare de sigur...”
Salutându-se printr'un semn din cap, toți trei trecură în camera de alături și îngheuniară lîngă pat... dar' se deteră înapoi petriificați. Marchiza începuse să se misce. Așadar' nu fusese decît leșinat!

Ea se sculă și recădu pe perină, moartă de astădată, după-ce articulase în mod înțeleș: „acela e marchizul... e Jean...”

Henri Lavedan.

vința Tunis-ului, precum și protestul ei dela 14 August 1888 în contra Italiei privitor la Massauah. „Riforma” accentuează, că Franța putea să facă un casus belli din incidentul dela Massauah; deoare-ce nu voia să facă aceasta, a pus la ordine incidentul într'un timp nepotrivit și l-a terminat, declarînd-l de încheiat pentru sine și lăsînd Porta a continua discuțiunea. Porta a predat însă protestul ei obișnuit, ceea-ce dovedește, că ea a prevăzut efectul aceluia la Italia și la celelalte guverne. Raporturile italiene-turcesci sînt într'adevăr tot atît de bune ca și înainte de protest.

O declarațiune.

Cluj, în 8 Sept. 1888.

Părintele B. Podoabă ne trimite spre publicare următoarea declarațiune:

Onorabilă Redacțiune!

Fiind suspiciat, — după-cum sînt informat din isvor sigur, — că eu aș fi autorul articolilor polemici apăruiți în „Tribuna” în afacerea de canonic în Blaj, scriindu-i aceia în interesul protopopului meu, p. on. dn. Gavrilă Pop, care încă e candidat de canonic, dacă este, căci în rîndul trecut sciu din isvor sigur, că n'a fost, precum sciu și motivele pentru care au fost alții. (Acelea însă nu interesează pe on. public), prin aceasta rog pe onorabila redacțiune să binevoască în interesul adevărului a declara, că într'adevăr nu sînt eu.

Că nici n'am putut fi eu, se poate vedea și din următoarele cauze:

1. Eu sciu, că numai marfa cea rea are lipsă de reclam. Pe protopopul meu nu-l în și nu cred, că-l va ține nimenea de atare marfă, care să aibă lipsă de reclam! Activitatea lui de 12 ani ca prof. de teologie în Blaj și 18 ani ca protopop în Cluj e destulă garanție pentru a fi candidat și fără reclam la un post de canonic. Nu cred, că se va afla unul din cler ca să-i neghe aceasta!

2. Nu am putut scrie eu acei articoli nici din cauză, că eu sînt om deschis. Îmi place a spune adevărul ori-și-cui în față și nu în ascuns. Și on. public cetitor s'a putut convinge destule-ori, că eu 'mi-am pus ni mele la articoli mei de multe-ori și când îmi era în pericol nu ofiul cel mic cel ocup în cler, ci chiar capul!

3. Din capul locului mărturisesc, că nu sînt de părere, ca aceste lucruri interne bisericesti să se desbată publice.

Cel-ce se simte nedreptățit, și se plîngă la locul competent. Eu așa am făcut totdeauna și așa a făcut și șeful meu. Și așa vom face și pe viitor dacă va fi lipsă.

Și acum, dacă e vorba de această afacere, fie-mi permis a-mi da modesta mea părere sincer și fără șovăire.

Eu nu fac distincție între clerul gremial și extern, căci și modesta mea activitate este egală și cu a celor externi și cu a celor gremiali. Îmi exprim dorința însă, care cred că este a tuturor preoților din arhiepiscopie, că cel-ce voese să ocupe demnitate în biserica noastră, care este națională, prelungă recerînțele canonice să aibă și acel credeu național românesc, care le are acum pe noastră națiune, pentru-că între împregiurările de față numai așa putem lucra cu efect laolaltă. Cu privire la recerînța aceasta, dacă cineva o va nega, stau la discuțiune cu plăcere.

Basilin Podoabă.
capelan gr.-cat.

Nu scim, de unde poate exista băneala, că dl Podoabă ar fi autorul articolilor din cestiune; în interesul adevărului ne simțim însă datori a declara, și noi din partene, că nu dl B. Podoabă a scris articoliile aceia.

Cestiuni bisericesti.

Primul sinod parohial în noua biserică gr.-or. din Gurarșului.

(Urmare din Nr. 196.)

Dela anul 1835 încoace earăși lipsese ori-și-ce date speciale până la anul 1879, când am compus protocolul parohial general pe baza conscripției întreprinse în parohie. Datele culesse le-am publicat în sinodul parohial ordinar, ținut în 1 Ianuarie 1880, de următorul cuprins:

Case locuite (dimpună cu bordeiele Țiganilor) 461, familii întregi 367, familii veduvite 129, cu totul 496; suflete de partea bîrbătească 1024, dintre acestea legiuți 1003, nelegiuți 21, cu totul 1024; suflete de partea femeiască 984, dintre care legiuți 963, nelegiuți 21, cu totul 984; bărbai și femei laolaltă 2008, dintre care legiuți 1966, nelegiuți 42, cu totul 2008; prezenți în comună s'au aflat: parte bîrbătească 986, parte femeiască 961, laolaltă 1947; absenți: bărbai 38, femei 23, laolaltă 61; născuți în comună: parte

bîrbătească 1014, parte femeiască 926, cu totul 1940; străini: parte bîrbătească 10, parte femeiască 58, cu totul 68; sdraveni: (apți de lucru) parte bîrbătească 991, parte femeiască 962, cu totul 1953; neputincioși sufletește și trusece: parte bîrbătească 33, parte femeiască 22, cu totul 55; femei demoralizate, care au născut copii nelegiuți (bastarđi) au fost 21, dacă nu mai multe!

Bilanț pe timp de 10 ani din 1 Ianuarie 1878 până în 31 Decembrie 1887.

S'au născut din pat legiuți: parte bîrbătească 372, parte femeiască 354, cu totul 726; din pat nelegiuți: parte bîrbătească 16, parte femeiască 23, cu totul 39; laolaltă 765; s'au căsătorit: parte bîrbătească 161, parte femeiască 161, cu totul 322; dintre care juni 133, veduvi 28, cu totul 161; fecioare 147, veduve 14, cu totul 161; au răposat căsătorii: bărbai 47, femei 62, cu totul 109; veduvi 34, veduve 46, cu totul 80; preste tot parte bîrbătească 285, parte femeiască 272, laolaltă 557; în cei 10 ani numărul familiilor a crescut cu 52; numărul vedurilor a scăzut prin cununie cu 28, prin moarte cu 34, cu totul 62; al vedurilor prin cununie cu 14, prin moarte cu 46, cu totul 60; dar' au devenit veduvi prin moarte a 62 femei și veduve prin moarte bărbai 47, prin urmare diferența de crescîmînt și scădere la veduvi e 62—62, la veduve crescîmînt 47 și scădemînt 60, scădemînt cu 13, numărul bărbaiilor preste tot a crescut cu 103, al femeilor cu 105, laolaltă 208; adauși 2008, dau suma totală de 2216; pe an au crescut cu 21 sau în 10 ani cu 10%, pe an cu 1%.

Dar' fiindcă în decursul timpului mulți indiviđi, parte prin emigrare, parte în urma căsătoriei, au părăsit comuna, respective parohia și astfel numărul total s'a alterat; pentru constatarea stării faptice am întreprins o nouă numărare cât se poate de exactă, pe baza căreia se statorește la 31 Decembrie 1887 următoarele poziții: 1. În viață se află din pat legiuți: Români de sex bîrbătesc 1018, femeiesc 987; neorustici băieși de sex bîrbătesc 52, femeiesc 64; din pat nelegiuți: Români de sex bîrbătesc 28, femeiesc 25; neorustici băieși de sex bîrbătesc 2, femeiesc 4; cu totul de sex bîrbătesc 1100, femeiesc 1080, laolaltă 2180. 2. Familii întregi de Român 385; neorustici 26. 3. Veduvi: Români 32, neorustici 1, cu totul 33. 4. Veduve Române 98, neorustice 5, cu totul 103. 5. Necăsătorii în etate dela 24 de ani în sus: Români 142, neorustici 3, cu totul 145. 6. Necăsătorite dela 15 ani în sus: Române 204, neorustice 6, cu totul 210. 7. Din suma totală s'au aflat prezenți în comună: bărbai 1050, femei 1055; absenți în țeri străine bărbai 50, femei 25, cu totul bărbai 1100, femei 1080; laolaltă 2180. 8. Din suma totală au fost născuți în comună: bărbai 1080, femei 1005; veniți din alte comune: bărbai 20, femei 75, cu totul bărbai 1100, femei 1080; laolaltă 2180.

Concluziune.

Numărul născerilor din pat nelegiuți s'a sporit cu 17; un semn acesta de decadență morală.

Numărul celor absenți în țeri străine de asemenea s'a sporit cu 14; ceea-ce se atribuie miseriei crescînde din an în an, înmulțindu-se adică în mod spăimîntător greutățile publice, care au drept consecuență emigrarea, mai ales în provinciile dunărene.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Maiestatea Sa Monarchul, Principele de Coroană Rudolf și principele de Wales, pleacă astăzi cu tren separat la Belovâr. În 15 l. c., după încheierea manevrelor, Maiestatea Sa Monarchul și clironomul se vor întoarce la Viena, ear' principele de Wales va pleca la bunurile contelui Festetics la Vênătoare.

Principesa de Coroană Stefania călătorește prin Dalmatia. Sămbătă a vizitat peștera-albastră dela Busi, de aci a plecat spre Sudul țerii.

Convenția comercială cu Elveția. Guvernul comun al cantoanelor elvețiane a adresat oficiului extern austro-ungar împărtășirea, că el e aplicat a continua în decursul lunii Octomvrie negocierile înorii convenției comerciale cu Austro-Ungaria.

Un pedagog patriotic. Dl Gavril Hetyey, după-cum se vede, directorul preparandiei de stat din Deva, se ocupă într'un articol publicat într'o foaie patriotică din Cluj cu dl Stefan Albu cel condamnat pentru articoliile sei din „Rom. Revue”. Pedagogul patriotic nici mai mult, nici mai puțin, ci se încearcă a excusa preparandia condusă de d-sa, că a putut să ese din ea un astfel de trădător de patrie, care „a mîncat în institutul unguresc pîne ungurescă și acum vinde patria și se face că nici nu scie unguresc”. Pedagogul patriotic arată, că baronul Eötvös din loialitate rîu înțeleasă a creat la început preparandia din Deva cu cursuri paralele românesci și unguresci, dar' „dovedindu-se superflue cursurile românesci și făcîndu-se abus cu ele”, s'au cassat succesive dela 1878—80. De present preparandia este curat maghiară,

și de când așa este nu mai es dintr'însa oameni ca Albu. Dar' cine este Albu? „El a învățat în Kecskemét 5 cl. gimn., apoi a fost un an de țile învățător în Reșița. În toamna anului 1872 a venit la cursul de preparandie românesc din Deva și a fost primit în clasa II. În anul următor a fost în cl. III. până în Ianuarie, apoi s'a dus fără examen ca învățător în Orlat. În 1873 la 6 Oct. a cîștigat tot la preparandia din Deva diploma de învățător pentru școlile maghiare, germane și române, după-ce a făcut examenul cu succes eminent. Pentru progresul făcut în limba maghiară a cîștigat și un premiu. Acest om fanatic, care e plin de ură contra Maghiarilor, neagă că pricepe limba patriei; el nici nu voese să o priceapă. Pentru delictule sale temerare, legea l'a pedepsit aspru. Pedepsa este destul de grea, dar' pe noi nu ne mulțumesc. Dacă acest Albu a enunțat înaintea lumii și a țerii, că el nu scie unguresc, trebuie luată dela dînsul diploma de învățător, pe care a cîștigat-o la preparandia din Deva și care îl califică și pentru propunerea în limba maghiară: neapărat trebuie luată dela el, așa preținde dreptatea, ca fără drept să nu o usurpeze”. După aceste expectorațiuni credem bucurosi, că sub conducerea patrioticului director actual din preparandia din Deva nu vor eși oameni ca Stefan Albu, ci șovinști fanatici, de care să ferească Dumnezeu școlile românesci.

Înecat. Pe timpul manevrelor de lîngă Sighișoara, infanteristul dela reg. Nr. 31 Nicolau Letca s'a înecat scaldându-se.

Teatru german în Sibiu. Societatea teatrală a dlui Wolff nu va sosi Sămbătă, după-cum se credea, ci numai preste vreo două săptămîni.

Bine mai sînteți informați! Sub titlul „Gazeta satului” aduce „Erdélyi Hiradó” o notiță, model de exactitate ungurescă în treburile românesci. Acea notiță „reproduce” întreg „articolul” din „Gazeta satului”, pentru care s'a făcut larma cu „trădătorii din Vascău”. Acel „articol reproduc” este însă o simplă notiță extrasă după alte foi tot maghiare, și ne primim, că cei dela „Erdélyi Hiradó” n'au vîdut în ochi nici un număr din „Gazeta Săteanului”, de care ar fi să fie vorba. Până aci însă bine. Rîu numai că „Erdélyi Hiradó” își încheie notița cu următorul adaus grozav de exact: „În sfîrșit mai amintim, că după aparițiunea foii toate exemplarele apărute au fost confiscate, ear' redactorii ei Daniil Sala și Romulus Bartos au fost arestați. Procedura energetică față cu acești domni numai spre onoare și servesc autorității publice”. Frumos, nu-i vorba, numai păcat că foaia se numesce „Gazeta Săteanului”, ear' nu „Gazeta satului”, că ea apare în Rîmnicul-sărat din România, ear' nu în Vascău, ear' redactorii sînt cu totul alții, ear' nu d-nii Daniil Sala și Romulus Bartos. Păcat mai departe, că acești din urmă n'au fost arestați, căci chiar autoritatea — spre onoarea ei — a constat, că în numerii aflați la dînsii numai un singur articol era de cuprins politic și îndreptat contra Maghiarilor, și păcat în urmă, că tot ce autoritatea s'a vîdut îndemnată a face, a fost că a confiscat numărul respectiv. Toate acestea sînt păcate — pentru „Erdélyi Hiradó”, care și el, ca mai toate foile maghiare, și acum, ca totdeauna, când vorbesce de România, este mai ignorant decum ar pute să fie un dîar guvernamental din Honolulu.

Refusarea extradării unui falsificator de bani. Guvernul român a fost cerut dela guvernul austro-ungar extradarea falsificatorului Mauriciu Kohn, complicele lui Merdingier din Botoșani. După-cum aflăm acum din „Românul”, guvernul austro-ungar a refuzat extradarea, sub cuvînt că Kohn e supus austro-ungar.

Atentatele în capitala Ungariei se îmulțesc mereu, ca o adevărată epidemie. Nu mai e nimeni sigur de viața sa, expus fiind în tot minutul la asasinat. Ieri noapte un artilerist a fost prins de dîndrît fără veste, și până când se se smulgă din brațele atentatorilor, un cuțit deja l'a fost pătruns prin spate până la pept. Poliția a prins pe un hornar ca suspect. Ieri seara au năvălit pe furii doi țemplari asupra unui musicant și l-au înjunghiat cu pumnalele, apoi au fugit. Dar' și altcum se atentează, Otto Gnädig și-a ucis soția în infamul mod, că ea fiind bolnavă, l'a amestecat în pulviera din oștii ace, pe care bolnava le înghia. După vreo câteva ore ea a murit de dureri în stomach, căci acele l'a-au cauzat dureri convulsive. Nu e destul că sinuciderile în Budapesta se repetează regulat câte 3—4 pe dî și nu e destul, că miseria ucide dînilce pe bieții oameni, care hămisiți de foame cad în mijlocul stradei și mor, precum s'a vîdut altăieri cădînd mort dîlerul Rajevács, lichid de flămînd și slab de era galbin ca ceara, acum începe epidemia asasinatelor în capitala Ungariei. Miseria apele rele și a nutremîntelor falsificate omoară poporațiunea capitalei în număr mare și păcatele distrug puterea de viață, ce mai rămîne întreg se pustiesce acum prin cuțitele asasinilor.

Sciri dîaristice. Foile din România publică: „Dela 1 Septembrie st. v. dîarul „Telegraphul” trece sub direcțiunea d-lui I. G. Bibicescu. Lînia de conduită politică a dîarului „Telegraphul” sub noua direcțiune va fi arătata într'un articol-program ce se va tipări în numărul dîarului dela 1 Septembrie”.

Un bancar pentru academia română. Bancarul Iacob Neuchotz din Iași și găsesc, după-cum cetim în „Românul”, în ultimele țile de agonie. Avera, care va rămîna pe urma sa, se evaluează la 4 milioane. Un testament există, în care între alte multe dispozițiuni se lasă o sumă însem-

năstă orfelinatului fundat de d-sa; 20 mii franci Academiei române și câte 5 fr. de ori-ce sărac se va prezenta a treia dî după înmormîntare.

Manevrele rusesci din acest an vor avè loc în Basarabia. Vor lua parte mai bine de 74,000 de soldați din diferite arme. Ele vor fi comandate de marele duce Nicolae Nicolaevici. Se țice că și Țarul va asista la ele.

Asociațiunea engleză pentru propășirea științelor. Din Bath (Englita) se depeșează cu data de 8 l. c.: Ieri s'a deschis asociațiunea britanică pentru propășirea științelor sub președițiunea onor. sir Fr. J. Brauwell, în prezența unui mare număr de membri ai asociațiunii. Dl Gr. Ștefănescu, profesor la universitatea din București, a fost ales printre vice-președiții secțiunii geologice.

II. Program

a școlii civile (private) de fete cu internat

„Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura populară română”, în Sibiu, pe anul școlastic 1887/8.

Publicată de Septimiu Albin, director.

Limba română în școlile de fete.

III.

(Urmare din Nr. 195.)

Se nasec acum întrebarea, că de unde să luăm materialul de concentrare, sau vorbind mai aproape de împregiurările noastre școlare, pe care dintre obiectele obligate în diferitele planuri de învățămînt se-l considerăm ca obiect de concentrare? Asupra unui lucru sîntem deja lămurii: Acela nu poate fi decît unul de conținut etic, care tractează fapte și sentimente omenesi. Unii propun religia sau mai apriat istoria biblică, alții istoria profană, cei mai mulți amîndouă paralele una lîngă alta.

Mai presus de toată îndoala este, că scrierile istorice, atît cele de conținut biblic, cât și cele de conținut profan, sînt mai proprii de a forma materialul de concentrațiune. S'ar mai pute adange prelungă ele o antologie de poesii, întocmită tot după principiile desvoltate în cele premergătoare, ear' acestea ar avè să completeze numai, respective să aprofundeze materialul din scrierile principale și prin farmecul poesiei să ducă la culmea intensității interesul elevului.

Va să dîcă, să punem în fruntea instrucțiunii religioase sau istoria, sau și mai bine amîndouă paralele una lîngă alta, și în giurul lor să se gruzeze și cu ele să fie aduse în legătură toate celelalte obiecte de instrucțiune.

Aceasta este părerea pedagogilor din școala herbertiană, al căror merit este, că au împămîntenit și au pus în aplicare sistemul concentrațiunii, sau și mai apriat dîs, învățătura despre învățămîntul educativ.

În Germania și cu deosebire în școlile populare se practicează deja acest sistem și produce cele mai îmbucurătoare rezultate. La noi nu s'a pus de loc în aplicare, deși n'au lipsit unele voci, care la mai multe ocaziuni au accentuat necesitatea învățămîntului educativ.

E vorba, că puter-s'ar și la noi practica ceea-ce se practică în Germania? Avem necesitate și posibilitate de a pune pond atît de mare pe partea educativă a instrucțiunii și în consecuență fire-am în stare să aplicăm sistemul concentrațiunii întocmai ca acolo?

Răspunzînd la aceste întrebări nu vom avè în vedere toate categoriile de școale, care ar trebui să aibă caracter educativ, ci mă voia mărgini numai la școlile de fete, despre care 'mi-am propus să vorbesc.

Și aici mă vîd silit a fi de părere, că nu putem nici pe departe să facem ceea-ce se face la alte popoare mai luminate. Sînt o droaie pedecile, care ni se pun în cale.

Nu doară că adevărurile pedagogice și psihologice nu ar fi tot acelea, nici că doară cu copilele noastre nu s'ar pute face tot atîta sau poate mai mult decît cu copilele altora. Nici chiar aceea nu s'ar, că nu s'ar afla și între noi învățători dibaci de a pune în practică cele mai perfecte sisteme și metode pedagogice. Alte sînt pedecile, de care vorbim și pe care le putem cuprinde în trei cuvînt: 1., Legile școlare defectuoase; 2., literatura defectuoasă; 3., legătura slabă și nepedagogică dintre școală și biserică. Până vor exista aceste trei mari pedeci sau numai una dintre ele, de o adevărată instrucțiune educativă abia poate fi vorba.

Să primim odată lucrul mai deaproape.

Să dîcem, că a pătruns în cele mai largi cercuri convingerea, că instrucțiunea are să urmărească scopuri educative și că spre acest sfîrșit trebuie introdus la noi sistemul concentrațiunii. Ce ar fi de făcut? La tot cazul mai înainte o radicală reformare a planurilor de învățămînt. Căci cele usitate astăzi sînt alcătuite după alte principii. Ei bine, dar' învățătorul n'are voe să alcătuească singur planul de învățămînt, care este prescriș prin lege și impus până în detalii prin ordinațiuni dela locurile mai înalte. Să așteptăm dar' până se vor schimba legile? Mult și zadarnic ar tre-

bui se așteptăm. Căci legile școlare rar se fac numai din considerații pedagogice.

Dar' se presupunem, că organizarea legală a instrucțiunii ar fi întocmită astfel, încât învățătorului nu 'i-ar sta nimic în cale și ar pute în toată libertatea să pună în practică sistemul de concentrațiune. Ce am face atunci? Ne-am lua după alții și am pune în frunte religia și paralel cu dinsa epocele principale din dezvoltarea culturală a neamului nostru, respective a întregii omenimi. Ca teorie și aceasta e bună, dar' în praxă nu cred se o poată pune cineva. Să ne aducem numai aminte ce rol joacă în școlile noastre instrucțiunea în religie.

Cateheții noștri de o parte nu voesc să scie nimic de organismul școlar, ci se isolează cu totul de dînsul, de altă parte nici un obiect de instrucțiune nu se bazează mai puțin pe legile psihologice și pedagogice decât tocmă religioasă. Cateheții mai fără excepțiune sînt preoți, oameni preocupați de alte afaceri, care venind în școală, fără multă bătaie de cap îndoaipă pe elevi cu un verbalism doctrinar și neînțeles, care se numesc catechism, sau cu o colecțiune de istorioare sarbede, rîu stilisate și prea adese pline de superstiții, care se numesc istoria biblică. A le pune pe acestea în fruntea instrucțiunii ar fi lucru cel puțin zadarnic.

Alta ar fi, dacă neprețuitele învățături ale sfintei scripturi s'ar preda copilului conform gradului de inteligență și de dezvoltare etică a lui și în mod interesant și atrăgător, încât el simțind, încălîndu-se și înfiorîndu-se, se ajungă la cunoașterea dumnezeescilor adevăruri morale, care 'și-au găsit intruparea în cel mai sublim dintre idealurile etice, în viața lui Isus Christos. De aceasta însă sîntem departe, atât de departe, încât astăzi nici nu cutez să mă gândesc, că am pute pune religia ca obiect de concentrațiune în școlile noastre.

De altă natură, dar' tot cam atât de mari sînt greutățile, dacă am voi să concentrăm învățămîntul în giurul istoriei. Aici formează o pedecă invincibilă defectuositatea literaturii noastre. Las că de o istorie națională a poporului românesc încă nu poate fi vorba, și nefiind aceasta încă scrisă, ar fi nespun de greu a alege din puținul ce avem materialul potrivit cu trebuințele pedagogice, dar' ne lipsește și din istoria universală aproape cu desăvîrșire literatura necesară. Și apoi sîntem legați de o mulțime de considerațiuni, de care școala ar trebui să fie scutită.

N'am lipsă să mă extind mult asupra acestei cestiuni, căci scie tot omul, care se interesează de trebile școlare, că în nimic ca în propunerea istoriei nu ne sînt mai mult legate mîinile. Ne lipsește libertatea de a alege materialul numai în vederea scopurilor pedagogice, și prin urmare ne este imposibil de a pune acest obiect în fruntea instrucțiunii ca obiect de concentrare.

Cu toate acestea concentrațiunea va trebui să se introducă și la noi, dacă e vorba de o reformă salutară a învățămîntului nostru. (Va urma.)

VARIETĂȚI.

(Coincidență curioasă.) Afară de regele Wilhelm IV., răposat la 1837, toți monarhii englezi dela Wilhelm III. încoace au murit în aceeași zi a săptămînei, adică Sămbătă, și anume: Wilhelm de Orania Sămbătă 8 Martie 1707; regina Anna Sămbătă 1 August 1714; George I. Sămbătă 22 Iunie 1727; George II. Sămbătă 25 Octombrie 1760; George III. Sămbătă 29 Ianuarie 1820 și George IV. Sămbătă 26 Iunie 1830.

(Conversațiune interesantă.) Gen-darmul: Pasaportul d-tale este fals. — Călătorul: Ba nu, pasaportul este bun. — Gen-darmul: Nu mă scoate din fire; îți spun că pasaportul este fals. — Călătorul: Nu-i așa, domnul meu, pasaportul este bun, dar' eu sînt fals.

(Primul cuvînt.) D-na Păcală aleargă cu copilul în brațe înaintea bărbatului ei, care se întoarce acasă. — „Scii omule, că Săndulache al nostru a vorbit, începe să vorbească.“ — „Cum așa, când? strigă Păcală cu ochii plini de lacrimi de bucurie.“ — „Ieri la ameați . . . a vîdut trecînd măgarul popei, scii!“ — „Ei și . . .“ — „A dis așa: tata!“

Din public.)*

Apel

cătră toți cei-ce consimt cu noi. Doi ani acuși se împlinesc de când s'a înființat comitetul nostru de ajutorare cu Abecedare și Legendare a elevilor miseri și cu trageră de inimă cătră învățătură dela școlile române rurale din această patrie. În acest interval, precum am arătat în mai multe rânduri, mulți băieți miseri s'au provîdut grațiu cu cărțile de acest comitet, și adică: În anul școlastic 1886/7 Abecedare 389 și Legendare 97; car' în anul școlastic expirat (1887/8) Abecedare 361 și Legendare 108; adică de toate 750 Abecedare și 215 Legendare. Pentru cumpărarea acestor cărți

au incurs la acest comitet dela mai mulți mari-nimoși, după-cum am arătat la timpul seu, sumele de 145 fl. 40 cr. și 154 fl. 81 cr. Din suma încursă în anul școl. exp. ne-au mai rămas bani pe anul școlastic ce-l începem suma de 26 fl. 12 cr. v. a. și 64 Abecedare și 2 Legendare nedistribuite. Ca să putem ajutarea și în anul școlastic ce se începe cătră de mulți elevi miseri și cu trageră de inimă cătră învățătură, ne luăm voe a apela la toți cei-ce consimt cu noi, să binevoească a ne trimite spre acest scop după voință și putință, care ce va voi: bani ori hîrtii de valoare de ale patriei noastre ori de ale statelor vecine, timbre, marce poștale, opuri și cărți de ori-ce cuprins, cu un cuvînt tot ce se poate lesne preface în bani, ca să putem cumpăra Legendare și Abecedare, care le vom distribui grațiu elevilor miseri dela școlile române rurale din această patrie.

Asemenea sînt rugați domni învățători ori on. senate ale școlilor române rurale de aici, care sciu că au elevi miseri ce nu-'și pot procura cărți, să ne scrie: de câte Abecedare și de câte Legendare ar avé lipsă? De ce autor se fie acela?

Grăbească deci, ne rugăm foarte, atât generoși donatori cu trimiterea ofrandelor, cât și domni învățători cu înaintarea cererilor, de o parte să ne putem orienta, ear' de alta să putem satisface la timp cererilor întrate. Tot ce privește această afacere se va adresa secretarului acestui comitet.*

Dela comitetul de ajutorare cu Abecedare și Legendare a elevilor miseri dela școlile române rurale din Transilvania (Ungaria.)

Rodna-veche, (Ó-Radna), 7 Sept. 1888. Președintele: Porcius. Secretar I. Ioan Pop Reteganul, secretar I.

Anunț și invitor.

La 4 Octombrie st. n. 1888 este ziua onomastică a Maiestății Sale Împăratului-Rege Francisc Iosif I, atunci se împlinesc 25 ani dela deschiderea gimnasiunii superior gr-cat. românesc Francisc Iosif I, în Năsăud, și tot atunci se va sfîrși noul edificiu gimnasial în Năsăud. Pentru gloriificarea acestor momente se vor întocmi în Năsăud sîrbători atât în preșară, cât și în ziua de 4 Octombrie st. n. 1888.

Programa în genere este: Serenadă și ovațiuni în preșară; sfîrșirea noului edificiu gimnasial și a steagului gimnasial înainte de ameați la 4 Octombrie, apoi predarea și primirea acestora; banchet festiv la ameați, ear' seara bal.

Prin aceasta se invită cu toată stîmă p. t. public a participa la aceste sîrbători. Cei-ce doresc a participa sînt rugați, ca până la 25 Septembrie st. n. 1888 să binevoească a se însinua la subscrierul comitet pentru a ne scî orienta în privința încuierării și a se declara, dacă doresc a participa și la banchetul festiv.

Năsăud, Septembrie 1888. Pentru comitetul arangiator: Ioan Ciocan.

* Toate foile române sînt rugate a reproduce acest apel, asemenea și „Românische Revue“ Comitetul.

POSTA ULTIMĂ.

Viena, 10 Septembrie n. Toate dietele convocate s'au deschis cu ceremonialul obișnuit.

Prințul Wales a sosit așidimineață aici și a făcut Maiestății Sale o vizită, pe care Maiestatea Sa 'i-a întors-o.

Viena, 10 Septembrie n. Împăratul a ordonat înființarea a câte unei divizii de baterie grea la regimentele de artilerie de corp Nr. 1, 2, 6, 10 și 11.

Viena, 10 Septembrie n. Împărăteasa pleacă în Octombrie la Madeira.

Onomastica Țarului se va serba mîne în Hofburg cu un dineu de gală. Monarhul va ridica un toast.

Viena, 10 Septembrie n. Banca națională austro-ungară a urcat interesele la escompt dela 4 la 4 1/2 și la lombard dela 5 la 5 1/2 procente.

Cegled, 10 Septembrie n. S'a descoperit și arestat o bandă de 43 oameni falsificatori de bani. În fruntea falsificatorilor au stat: Ioan Frischmann și Robert Situs.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI“.

Viena, 11 Septembrie n. Sosirea împăratului german aici s'a statorit definitiv pe 4 Octombrie n. El va lua locuință în castelul Schönbrunn. Din incidentul onomastice Țarului este astăzi la Curte un dineu de gală, pentru care capela militară concentrată a primit ordin să studieze imnul poporal rusesc.

Bruxella, 11 Septembrie n. Partidul lucrătorilor belgiani a hotărît a participa la congresul socialiştilor din Londra și a propune acolo reforme internaționale.

Belgrad, 11 Septembrie n. Regele a folosit ocaziunea, de a exprima din Abazia cabinetului Christici din nou încrederea sa neclintită.

Bibliografie.

Anul trecut au apărut următoarele cărți de școală:

- Gramatica latină pentru clasa I. și II. gimnasială, Carte de citire latină pentru cl. I. și II. gimnasială, și Vocabular latin pentru cl. I. gimnasială, toate trei prelucrate după sistemul lui H. Pertes, de domni profesori gimnasiali din Brașov: Paul Budiu, Stefan Iosif și Andreiu Bărsean.

Ca completare a acestor cărți, numiți domni profesori au tipărit acum tot după acel sistem:

- Carte de citire latină pentru cl. II. gimnasială, Vocabular latin pentru cl. II. gimnasială, și Explicări la cărțile de limba latină pentru cl. I. și II. gimn.

Toate laolaltă formează un op complet pentru studiarea limbii latine în cele două cl. gimnasiale.

Extrase din „Budapesti Közlöny“.

Licitațiuni:

- 24 Septembrie st. n. a. c. imobilele lui Isac Roth în Alsó-Kékonyarló de cătră tribunalul reg. din Zélaú. — 6 Noembrie st. n. a. c. imobilele lui Geza Buda în Ruș de cătră judecăt. cerc. din Hațeg. — 18 Octombrie st. n. a. c. imobilele Sofiei Hegedüs nasc Roosz în Pászthó de cătră judecătoria cerc. din Gyöngyös. — 15 Octombrie st. n. a. c. imobilele lui Ioan Barabás în Zombor de cătră judecătoria cerc. din Szerencs. — 12 Decembrie st. n. a. c. imobilele lui Ioan Dobos de cătră tribunalul reg. din Györ. — 5 Octombrie st. n. a. c. imobilele lui Carol Takács de cătră judecătoria cerc. din Nanaș. — 12 Decembrie st. n. a. c. imobilele lui Mihail Lakos de cătră tribunalul reg. din Kecskemét. — 26 Noembrie st. n. a. c. imobilele Elisavetei Wurm de cătră tribunalul reg. din Pojon. — 6 Octombrie st. n. a. c. imobilele lui Mihail Lörincz de cătră judecătoria cerc. din Sárvár. — 28 Septembrie st. n. a. c. imobilele Anei Malmos nasc. Vas de cătră judecătoria cerc. din Kun-Halas. — 10 Decembrie st. n. a. c. imobilele Mariei Ivicz de cătră tribunalul reg. din Kecskemét. — 10 Decembrie st. n. a. c. imobilele lui Iosif Lengyel în Sânt-Ivan de cătră tribunalul reg. din Györ. — 26 Noembrie st. n. a. c. imobilele lui Iosif Gede în Szemere de cătră tribunalul reg. din Györ.

Posturi vacante:

- Un post de practicant în drepturi cu diurnă la tribunalul reg. din Lőcse. — A se adresa în patru săptămîni la autoritățile competente. — Un post de subjude reg. la judecătoria cerc. din Sárbovár. — A se adresa în patru săptămîni la autoritățile competente. — Un post de subnotar la judecătoria cerc. din Vinga cu salariu de 500 fl. și 100 fl. re-lut de cartir. — A se adresa în două săptămîni la autoritățile competente.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 11 Septembrie, 6 oare dimineața.

Table with 5 columns: Presiunea atmosferică în mm., Diferența din presiune, Temperatura după Celsius, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vîntului. Row 1: 755.7, -1.9, +14.3, +28.6 +13.8, S

Din țeară, 7 Septembrie, 7 oare dimineața.

Table with 5 columns: Stațiunile, Presiunea atmosferică în mm., Temperatura Celsius, Vîntul direcția și tăria. Rows: Sătmăr, Oradea-mare, Cluj, Alba-Iulia, Orșova, Timișoara, Arad, Panciova.

Sosiți în Sibiu.

La 11 Septembrie n. Hotel „Neurhrer“. Binder din Viena. Iuliu Voith, student, Pogracz din Cezdi-Ogorheiu, Hirsch, comerciant din Prisaeca. Dr. Káspár, notar. Schakovsky, hotelier din Mediaș. Adela Bezerovsky din Bistrița. G. Schuster din Mediaș. Carolina Kratni, hotelieră din Bistrița. Baronesa Sahlhausen din Simleu-Silvaniei. D-na Robescu, cu fiica-sa, din România. Weiss, hotelier din Alba-Iulia. Munkacsy, hotelier din Aind, Kornis, Jambor, comercianți. Potlich, cu soția, judecător din Berlin. Negruț, samsar din Gherla. Hotel „Împăratul Romanilor“. G. Hiller, fabricant din Bucuresci. Theuman, Prothman, comercianți. Hotel „Habermann“. Szölösy, proprietar din Cuișed. Fielk, notar. Nicolau Budak, econom din Cărtișoara.

Economic.

Conservarea și transportul prunelor și în special pentru scopuri de expozițiuni. De mai mulți ani, ție „Economia Națională“, s'a ocupat autorul diarului „Pomologische Monatshefte“, cu sus numitele experimente de conservare și în special cu conservarea poamelor în ghețarie.

După mai multe neisbânde auterul poate recomanda următoarea metodă foarte simplă:

Prima condițiune principală e a nu lăsa fructele să se preia coacă, ci îndată-ce au dat în copt și complet acoperite cu bruma lor, se culeg cu mare îngrijire cu coade cu tot. Din ce vin în atingere cu mîna, din ce în ce e mai bine.

E oportun a nu culege fructele în căldură prea mare, ci a le păstra deocădată la un loc mai rece. Pentru a le păzi în ghețarie de furt sau de șoareci, folosia autorul nisce lăși mijlocii și sfredeli în păreții laterali o mulțime de găuri de 1 1/4 cm. în diametru, producînd astfel o circulație puternică a aerului.

În ladă însăși făcî nisce pături (polițe) din lațuri și vergele subțiri de lemn în astfel de distanță una preste alta, ca să nu se atingă fructele patului de dedesubt de fundul patului de deasupra.

Pe paturile acestea se pun fructele cu îngrijire și se provîd cu lațuri numerisate, care despart totodată diferitele specii. După-ce s'a umplut fiecare pat așezat sau pironit, lada ușor se duce în ghețarie și se pune pe o bute goală sau alte de asemenea. În ziua folosirii, adică în timpul când vor să se împacheteze fructele, se aduc lățile într'un loc răcoros. Ca material de împachetat s'au folosit cutii plane ușoare, în care se puteau așeza tocmă două rânduri de prune unul preste altul. După-ce s'au acoperit păreții cu vată, s'a învăluit fiesce-care bucată în hîrtie satinată, și preste asta și cu ceva vată, și se așeză de una lîngă alta. Îndată-ce s'au umplut, cutia se acopere ear' cu vată și se închide.

Este important, ca lucrul acesta să se efectuească cât se poate de repede, căci altfel ar lua fructele prea multă căldură, sau mai bine ție, ar perde prea mult din răceală: fiindcă bumbacul e un rău conducător de căldură, fructele se ție reci și proaspete, așa că la despachetarea unui transport de 4—5 țile ar fi scosase direct din ghețarie.

Ministerul de finance a incunosciințat

diferitele birouri de cementare (Aichungsmänter,) că de acum înainte numai atari vase vor fi cîntărite (geacht), care conțin 25—26, 50—52, 100—103 și 200—204 litre. Aducem la cunoștința cetitorilor noștri această dispozițiune nouă a ministerului de finance.

Producțiunea pescelui.

Producțiunea pescelui în toată lumea este calculată la 2 miliarde de chilogr. Eată acum și repartisarea pe țeri: Statele-Unite produc 500 de milioane chilogr.; țările Scandinavice 400 milioane; insulele Britanice 300 de milioane; Franția 110 milioane; Rusia 100 milioane; țările scaldate de marea Mediterană 100 de milioane. În țergul Parisului se consumă 30 de milioane chilogr. de pesce, din care două din cinci părți sînt aduse din străinătate.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiile efectuate în 27 August st. v. 1888. Wrioni lui Feitler, grâu 3300 hect., 10.— lei. Wrioni lui Feitler, grâu 3000 hect., 10.50 lei. Wamwuri lui Manaris, grâu 3300 hect., 12.— lei. Wamwuri lui Manaris, grâu 1300 hect., 12.— lei. Marghiloman lui Sgardelli, grâu 1400 hect., 10.50 lei. Wrioni lui Margheto, grâu 1200 hect., 10.50 lei. Emberico lui A. Verona, grâu 2600 hect., 11.75 lei. Emberico lui A. Verona, grâu 4200 hect., 11.75 lei. Cotti lui Sechiari, grâu 1300 hect., 12.— lei. Cambano lui Sechiari, grâu 1700 hect., 10.50 lei. Wamwuri lui Peirano, porumb 700 hect., 8.15 lei. Wamwuri lui Peirano, porumb 1400 hect., 8.40 lei. Vasmagide lui I. Dreyfuss, orz 3000 hect., 5.57 1/2 lei. Chrisoveloni lui Nicolopulo, orz 3000 hect., 7.40 lei. Wiolato lui Nicolopulo, orz 2000 hect., 6.30 lei.

Prețul mărfurilor.

Piața din Timișoara, 8 Septembrie. Prețurile cerealelor computeate după maza metrică. Grâu fl. 6.75 6.80. Săcără fl. 4.90—5.—. Orz fl. 5.——5.30 Ovės mercantil fl. 4.30—4.40. Ovės vînturat fl. 4.50—4.60. Meiu fl. 6.20—6.25. Spirit, comun per 10,000 litr fl. 20.50—21.—. Spirit rafinat per 10,000 litr fl. 22.50—23.—.

Țergul de rîmări în Steinsbroch. În 8 Septembrie n. s'a notat: unguresci bătrâni grosi 48.— cr. până 50.— cr. unguresci grei, tineri 51.— cr. până 51 1/2 cr. de mijloc 50.— cr. până 51.— cr., ușori 49.— cr. până 50.— cr., marfă țărănească, grea 48.— cr. până 49.— cr., de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr., romănesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sîrbesci grei 49.— cr. până 50.— cr., transito de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr., ingrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4%, cumpeniți la gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 6 Sept. 1888.

Table with multiple columns: Săminte, Pretul per 100 chilogr., etc. Rows include Grâu, Săcără, Orz, Ovės, Cucuruz, Hrișcă, etc.

Cursul pieții din Sibiu.

din 11 Septembrie st. n. 1888. Hărtie monetă română . . . Camp. 9.40 vînd. 9.45 Lire turcesc „ 11.05 „ 11.10 Imperiali „ 10.05 „ 10.10 Ruble rusesci „ 1.20 „ 1.22

Bursa de Budapesta

Table with columns: Renta de aur ung., hărtie, etc. Rows include Renta de aur ung., hărtie, Impărutul câștilor ferate ung., etc.

Bursa de Viena

Table with columns: Renta de aur ung., hărtie, etc. Rows include Renta de aur ung., hărtie, Impărutul câștilor ferate ung., etc.

Bursa de Bucuresci.

Table with columns: Renta rom., Renta română amort., etc. Rows include Renta rom., Renta română amort., Oblig. de Stat. C. F. R., etc.

Redactor responsabil: Septimiu Albini.

* Pentru cele cuprinsă în rubrica aceasta redacțiia nu primește răspunsuri.

